

Ripollet: tretze morts, abans de l'esclat urbanístic

LA VILA, AMB UN AIRE ENCARA RURAL, VA VEURE ARRASATS ELS CONREUS I UNA DOTZENA DE FÀBRQUES I GRANGES.

Text: **Montse Frisach** | Fotografia: **Arxiu Municipal de Ripollet**

Fa mig segle el paisatge de la vora del riu Ripoll al seu pas per Ripollet era força diferent de com és ara. La zona entre Barberà i Montcada al voltant del riu era un territori pla, centre de la vida econòmica del poble. Fàbriques de cartró i paper i tèxtils, granges i conreus d'horta i arbres fruiters es concentraven al voltant d'un riu molt més contaminat que no pas en l'actualitat, a causa de l'alta industrialització de la comarca. En comparació amb altres poblacions a la vora del Ripoll, hi havia pocs habitatges.

El 1962, a Ripollet, una vila més petita que les seves veïnes, encara no li havia tocat viure l'esclat urbanístic desmesurat i nefast que arribaria anys més tard. Ripollet, potser també pel fet de la seva petita extensió, conservava encara un cert aspecte rural i tranquil, semblant al que tenia el segle XIX.

Una colla de voluntaris van baixar a la zona del desastre per intentar rescatar les persones que havien quedat atrapades o

que havien pujat a les teulades de les seves cases. Un dels rescatats va ser el mateix batlle d'aleshores, Manuel Masachs, i tota la seva família, que vivia en una magnífica torre, avui en dia seu de l'Ajuntament. Però d'altres no van tenir tanta sort. A la veïna masia de Can Roqueta van morir arrossegats per l'aigua tots els seus habitants: el pare, Lluís Casamitjana, de 67 anys; la mare, Francesca Vila Navinés, de 61 anys; i el fill, Enric Casamitjana, de 33 anys. Només es va trobar el cadàver de la mare. Al molí de paper de Can Masachs es va trobar el cos sense vida de Juan Torres, del qual es va dir en el seu moment que era un passavolant que dormia per allà però que també podria ser un vigilant nocturn de la fàbrica.

Dos morts més documentats

El balanç total de morts d'aquella fatídica nit és de 13 morts, tres dels quals desapareguts. En les llistes de víctimes que s'han anat publicant al llarg dels

anys es parlava d'11 morts i no hi constaven dos de descoberts ara. Parlem d'un jove matrimoni format per Julio Lerma, de 26 anys, i M. Teresa Serra, de 20 i embarassada de 8 mesos, acabats de casar i que vivien al soterrani d'un bloc de vivendes. Tots dos van ser enterrats a la població de Breda (la Selva), d'on era nascuda la noia, i per aquesta raó no constaven als registres del moment.

Pel que fa a les pèrdues materials, van ser quantioses ja que tots els edificis situats prop del riu van quedar greument afectats o van ser literalment arrossegats per les aigües. Les fàbriques més afectades van ser les de cartró Verneda, Masachs i Font; la de manufactures metàl·liques, Lligonya; les tèxtils Vall Perdigó, Mariano Vall i Enrique Varas; i la de blocs prefabricats Tibsa. A més, van resultar afectats tres pous d'aigua potable, l'horta de Gorina van perdre tot el bestiar i les granges Pujol, Valentí Sallent i altres van patir danys molt importants. En aquell

moment totes aquestes pèrdues es van quantificar en més de cent milions de pessetes, una xifra astronòmica el 1962.

Les infraestructures de la vila van patir també serioses destrosses. Es van tombar les torres d'alta tensió situades a la zona afectada. El senzill però bonic pont de pedra, l'únic camí aleshores que unia la població amb Cerdanyola, va resultar afectat però va resistir miraculosament l'envestida. El pont, però, va caure el 4 de novembre, quan una nova i espectacular riuada, se'l va endur definitivament. Aleshores, malgrat la força de les pluges, no hi va haver víctimes, segurament perquè la del setembre ja ho havia destruït tot.

Les persones que es van quedar sense vivenda es van allotjar en cases de familiars i amics. No va ser fins al novembre

que l'Ajuntament de la vila va acordar facilitar contractes de lloguer a les famílies afectades. Pel que fa a les indemnitzacions, el Govern Civil va crear la *Junta Distribuidora de Fondos de Subscripción Nacional pro Damnificados de la provincia de Barcelona*, que tenia una delegació a Ripoll. Des de la vila, es van sol·licitar 118 subvencions a fons perdut i préstecs, 82 de les quals estaven destinades a reconstruir els camps i les granges avícoles. Alguns d'aquests ajuts van ser cobrats el 1964, d'altres, en canvi, encara s'estan esperant.

Habitatges per als damnificats que no van arribar

D'altra banda, no va ser fins a l'octubre del 1964 que els ajuntaments de Cerdanyola i Ripoll no van començar

a gestionar la construcció d'un centenar de vivendes protegides (50 per cada localitat) per als damnificats per les riuades. Es van triar uns terrenys a l'actual carrer de Sant Josep però havien passat vuit anys del desastre i els habitatges no havien estat enllestits. Una carta dels dos ajuntaments al governador civil confirma aquest inexplicable retard: "*Las viviendas, por dificultades ajenas a nuestra voluntad, no han podido ser terminadas hasta ahora y ello ha motivado que parte de los damnificados por las inundaciones, no pudiendo aguantar tan larga espera, hayan resuelto directamente su propia situación*". De fet, el ministeri de Vivenda va oblidar els destinataris inicials de les vivendes, que es van acabar adjudicant a barraquistes de Montjuïc i altres veïns de la vila

El pont de pedra va aguantar l'embestida del riu Ripoll el 25 de setembre, però va caure el 4 de novembre, amb una nova riuada.